

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br. 2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 05-02-040/25-23747/2

Podgorica, 17.07.2025. godine

Za: MINISTARSTVO SOCIJALNOG STARANJA, BRIGE O PORODICI I DEMOGRAFIJE,
Rimski trg 46, Podgorica

gospodinu, Damiru Gutiću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti

Veza: Vaš akt br. 06-136/25-3276/2 od 11.07.2025. godine

Poštovani gospodine Gutiću,

Povodom *Predloga zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Dopune Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti donose se u cilju usklađivanja sa Predlogom zakona o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, imajući u vidu da će se vještačenje invaliditeta vršiti u skladu sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, čime će se obezbjediti primjena jedinstvenog modela vještačenja invaliditeta.

Uvidom u dostavljeni Predloga zakona i Izveštaj o analizi uticaja propisa utvrđeno je da implementacija istog ne zahtijeva dodatno izdvajanje finansijskih sredstava iz budžeta države.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na Predlog zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti.

S poštovanjem,

 MINISTAR
Novica Vuković

**ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O BORAČKOJ I INVALIDSKOJ ZAŠTITI**

Član 1

U Zakonu o boračkoj i invalidskoj zaštiti („Službeni list RCG“, broj 69/03 i „Službeni list CG“, br. 21/08, 1/15, 52/16 i 24/25) u članu 2 stav 1 poslije tačke 1 dodaje se nova tačka koja glasi:

„1a) invaliditeta ili oštećenja organizma pri vršenju vojnih dužnosti i drugih dužnosti za ciljeve odbrane i bezbjednosti zemlje;“.

Poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:

„4a) invaliditeta ili oštećenja organizma kod civilnog stanovništva u ratu i poslijeratnom periodu od zaostalog ratnog materijala;“.

Član 2

Poslije člana 8 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 8a

Ratni vojni invalid je državljanin Crne Gore koji je zadobio ranu, povredu, ozljedu ili bolest, pa je zbog toga nastupilo oštećenje organizma od najmanje 20%, i to:

1) vršeći vojne dužnosti ili druge dužnosti za vojne ciljeve u ratu ili oružanoj akciji za očuvanje državne bezbjednosti u miru, u slučajevima iz člana 7 ovog zakona;

2) vršeći vojne dužnosti u stranoj zemlji koja je u oružanom sukobu, ako ga je na vršenje te dužnosti uputio nadležni vojni organ u okviru međunarodnih obaveza Crne Gore;

3) za vrijeme zarobljenništva u ratu u koje je dospio kao lice iz člana 7 ovog zakona, odnosno kao lice iz stava 1 tačka 2 ovog člana.“

Član 3

Poslije člana 9 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 9a

Ratni vojni invalid je državljanin Crne Gore kod koga je postojala bolest koja se pogoršala u slučajevima iz čl. 7 i 8a ovog zakona, usljed čega je nastupilo oštećenje organizma od najmanje 20%.“

Član 4

Poslije člana 11 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 11a

Ratni vojni invalid koji naknadno ispuni uslove za sticanje svojstva mirnodopskog vojnog invalida zadržava svojstvo ratnog vojnog invalida, a invaliditet mu se utvrđuje prema ukupnom oštećenju organizma po oba osnova.“

Član 5

Poslije člana 12 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 12a

Mirnodopski vojni invalid je državljanin Crne Gore koji je u miru kao kadet, lice u rezervnom sastavu ili dobrovoljac, vršeći službu u Vojsci Crne Gore (u daljem tekstu: Vojska), bez svoje krivice, zadobio ranu, povredu ili ozljedu zbog koje je nastupilo oštećenje organizma od najmanje 20%.

Nehat se ne smatra krivicom u smislu stava 1 ovog člana.“

Član 6

Poslije člana 13 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 13a

Mirnodopski vojni invalid je državljanin Crne Gore koji je:

1) u miru kao kadet, lice u rezervnom sastavu ili dobrovoljac, vršeći službu u Vojsci, zadobio bolest koja je u uzročnoj vezi sa vršenjem te službe, zbog čega je nastupilo oštećenje organizma od najmanje 60%;

2) zadobio bolest koja je u uzročnoj vezi sa vršenjem vojne službe van Crne Gore u okviru međunarodnih obaveza koje je preuzela Crna Gora, zbog čega je nastupilo oštećenje organizma od najmanje 50%;

3) zadobio pogoršanje bolesti koja je postojala prije stupanja u Vojsku, odnosno vojnu službu van Crne Gore u okviru međunarodnih obaveza koje je preuzela Crna Gora, zbog čega je nastupilo oštećenje organizma od najmanje 60%.“

Član 7

Poslije člana 14 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 14a

Mirnodopski vojni invalid je i državljanin Crne Gore kod koga je nastupilo oštećenje organizma od najmanje 20% od zadobijene rane, povrede ili ozljede bez svoje krivice:

1) za vrijeme vojnostručne obuke u organizacijama koje odredi nadležni vojni organ, ako je obuku planirao, organizovao i kontrolisao organ Vojske i ako se obuka izvodi po pozivu nadležnog organa, kao i za vrijeme gađanja vatrenim oružjem i drugih oblika obuke koji po svojoj prirodi mogu izazvati povećanu opasnost za oštećenje organizma, a koji su predviđeni programom obavezne obuke za odbranu i bezbjednost;

2) kao žrtva napada u vezi sa obavljanjem službene dužnosti u zemlji ili inostranstvu u svojstvu zaposlenog u diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore ili kao lice upućeno u to predstavništvo radi obavljanja poslova iz nadležnosti Crne Gore.

Oblici vojne obuke koji izazivaju povećanu opasnost za oštećenje organizma iz stava 1 tačka 1 ovog člana utvrdiće se posebnim aktom organa državne uprave nadležnog za poslove boračke i invalidske zaštite.“

Član 8

Poslije člana 17 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 17a

Porodica palog borca, u smislu ovog zakona, je porodica lica koje je poginulo, umrlo ili nestalo u slučajevima iz čl. 7 i 8a ovog zakona ili je umrlo od posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene u tim slučajevima u roku od godinu dana od dana nastanka oštećenja organizma.

Članovi porodice palog borca, u smislu ovog zakona, su:

1) bračni drug, djeca rođena u braku ili van braka i usvojena djeca, kao i pastorčad (u daljem tekstu: uža porodica);

2) roditelji, kao i očuh, maćeha i usvojioci.

Članom porodice palog borca smatraju se i brat i sestra, kojima je utvrđen status lica sa invaliditetom i treći stepen potrebne podrške za ravnopravno uključivanje u društvo (u daljem tekstu: stepen potrebne podrške) u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta, pod uslovom da je invaliditet nastao prije navršene 15. godine života.“

Član 9

Poslije člana 18a dodaje se novo potpoglavlje koje glasi:

„4b.Civilni invalid rata

Član 18b

Civilni invalid rata je državljanin Crne Gore kod koga je nastupilo oštećenje organizma od najmanje 50% usljed posljedica rane, povrede, ozljede ili psihosomatskih bolesti koje su ostavile vidne tragove, a oštećenje organizma je nastalo:

1) u vezi sa ratnim operacijama, kao što su bombardovanje, ulične borbe, zalutali metak i slično;

2) eksplozijom zaostalog ratnog materijala;

3) u vezi sa neprijateljskim terorističkim akcijama i neprijateljskim djelovanjem.“

Član 10

Poslije člana 21 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 21a

Vojni invalidi i civilni invalidi rata razvrstavaju se, radi ostvarivanja prava po ovom zakonu, u grupe oštećenja organizma prema stepenu oštećenja organizma izraženom u procentu, koji se procjenjuje u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta.“

Član 11

Poslije člana 22 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 22a

Prema procentu oštećenja organizma vojni invalidi razvrstavaju se u deset grupa, i to:

- I grupa - 100% oštećenja organizma sa njegovom i pomoći od strane drugog lica;
- II grupa - sa 100% oštećenja organizma;
- III grupa - sa 90% oštećenja organizma;
- IV grupa - sa 80% oštećenja organizma;
- V grupa - sa 70% oštećenja organizma;
- VI grupa - sa 60% oštećenja organizma;
- VII grupa - sa 50% oštećenja organizma;
- VIII grupa - sa 40% oštećenja organizma;
- IX grupa - sa 30% oštećenja organizma;
- X grupa - sa 20% oštećenja organizma.“

Član 12

Poslije člana 23 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 23a

Prema procentu oštećenja organizma civilni invalidi rata razvrstavaju se u sedam grupa, i to:

- I grupa - 100% oštećenja organizma sa njegom i pomoći od strane drugog lica;
- II grupa - sa 100% oštećenja organizma;
- III grupa - sa 90% oštećenja organizma;
- IV grupa - sa 80% oštećenja organizma;
- V grupa - sa 70% oštećenja organizma;
- VI grupa - sa 60% oštećenja organizma;
- VII grupa - sa 50% oštećenja organizma.“

Član 13

Poslije člana 28 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 28a

Pravo na ličnu invalidninu ima vojni invalid i civilni invalid rata.

Lična invalidnina određuje se prema grupi oštećenja organizma.

Mjesečni iznos lične invalidnine određuje se u procentu od osnova utvrđenog članom 27 stav 2 ovog zakona i iznosi za:

- I grupu - 100%;
- II grupu - 76%;
- III grupu - 58%;
- IV grupu - 44%;
- V grupu - 32%;
- VI grupu - 21%;
- VII grupu - 16%;
- VIII grupu - 11%;
- IX grupu - 10%;
- X grupu - 9%.“

Član 14

Poslije člana 29 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 29a

Pravo na dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, u smislu ovog zakona, ima vojni invalid I grupe sa 100% oštećenja organizma i civilni invalid rata I grupe sa 100% oštećenja organizma.

Pravo na dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, u smislu ovog zakona, ima i vojni invalid II, III i IV grupe oštećenja organizma, kao i civilni invalid rata II, III i IV grupe oštećenja organizma sa ukupnim oštećenjem organizma koje je jednako oštećenju organizma vojnog invalida I grupe, odnosno civilnog invalida rata I grupe.“

Član 15

Poslije člana 32 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 32a

Pravo na ortopedski dodatak, u smislu ovog zakona, ima vojni invalid I do VI grupe i civilni invalid rata I do VI grupe oštećenja organizma, kod koga je oštećenje organizma nastalo kao neposredna posljedica zadobijene rane, povrede, ozljede ili bolesti koja je prouzrokovala

amputaciju ekstremiteta ili teško oštećenje funkcija ekstremiteta, kao i zbog potpunog gubitka vida na oba oka.“

Član 16

Poslije člana 34 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 34a

Pravo na porodičnu invalidninu imaju članovi uže porodice vojnog invalida od I do VII grupe, poslije njegove smrti, članovi uže porodice palog borca, članovi uže porodice civilne žrtve rata i članovi uže porodice lica koje je poginulo ili umrlo od posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene u slučajevima iz čl. 12a i 13a ovog zakona.

Pravo na porodičnu invalidninu ima i bračni drug umrlog civilnog invalida rata koji je do njegove smrti bio korisnik dodatka za njegu i pomoć od strane drugog lica.

Pravo na porodičnu invalidninu ostvaruje se pod sljedećim uslovima:

1) udovica kad navrší 45 godina života ili udovac kad navrší 50 godina života ili prije navršenih 45, odnosno 50 godina života ako im je utvrđen status lica sa invaliditetom i treći stepen potrebne podrške u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta;

2) djeca, usvojenici i pastorčad - do navršene 15. godine života, odnosno do završetka školovanja, a najkasnije do navršene 26. godine života, a djeca palog borca do 27. godine života, ili ako im je utvrđen status lica sa invaliditetom i četvrti stepen potrebne podrške u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta, pod uslovom da je invaliditet nastupio prije navršene 15. godine života;

3) ako užu porodicu sačinjavaju bračni drug sa jednim djetetom ili sa više djece, bračni drug ima pravo na porodičnu invalidninu kao sauživalac sa njima bez obzira na uslove iz stava 1 tačka 1 ovog člana i to dok i jedno od te djece ima pravo na porodičnu invalidninu.

Lica iz stava 3 tačka 2 ovog člana koja su školovanje prekinula zbog služenja vojnog roka ili bolesti mogu koristiti pravo na porodičnu invalidninu i za vrijeme služenja vojnog roka, odnosno za vrijeme trajanja bolesti i to do navršene 26. godine života, a djeca palih boraca do navršene 27. godine života.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, bračni drug vojnog invalida i bračni drug civilnog invalida rata koji je u vrijeme smrti bio korisnik dodatka za njegu i pomoć od strane drugog lica ima pravo na porodičnu invalidninu nezavisno od uslova predviđenih u stavu 3 tačka 1 ovog člana, ako je sa vojnim invalidom, odnosno civilnim invalidom rata živio u zajedničkom domaćinstvu.“

Član 17

Poslije člana 35 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 35a

Članovi porodice palog borca iz člana 17a stav 2 tačka 2 ovog zakona, članovi porodice civilne žrtve rata i članovi porodice vojnog invalida iz člana 19 stav 2 tačka 2 ovog zakona od I do VII grupe, imaju pravo na porodičnu invalidninu iako su članovi uže porodice ostvarili ovo pravo.

Brat i sestra palog borca i civilne žrtve rata pravo na porodičnu invalidninu ostvaruju pod uslovima iz člana 34a stav 3 tačka 2 ovog zakona.“

Član 18

U članu 43 stav 3 na kraju alineje 2 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova alineja koja glasi:

„- članovi porodice palog borca i civilne žrtve rata ako im je utvrđen status lica sa invaliditetom i četvrti stepen potrebne podrške u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta, pod uslovom da je invaliditet nastupio prije navršene 15. godine života.“

Član 19

Poslije člana 46 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 46a

Pravo na novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja imaju borci, vojni invalidi i civilni invalidi rata od I do V grupe, bez obzira na godine života, kao i ostali vojni invalidi i civilni invalidi rata, ako su stariji od 60 godina života (žene), odnosno 65 godina života (muškarci) ili im je utvrđen status lica sa invaliditetom i četvrti stepen potrebne podrške u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta.

Pravo na novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja u smislu ovog zakona, imaju i članovi porodice umrlih ili poginulih boraca, vojnih invalida, civilnih invalida rata, članovi porodice palog borca i članovi porodice civilne žrtve rata, ako im je utvrđen status lica sa invaliditetom i četvrti stepen potrebne podrške u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta.“

Član 20

Poslije člana 51 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 51a

Samohranim licem, u smislu ovog zakona, smatra se lice, odnosno korisnik prava koji nema djecu, odnosno koji ima dijete kome je utvrđen status lica sa invaliditetom i četvrti stepen potrebne podrške u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta, kao i dijete bez oba roditelja.“

Član 21

Poslije člana 57 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 57a

Vojni invalid, civilni invalid rata i korisnik porodične invalidnine ima pravo u skladu sa ovim zakonom na besplatnu vožnju u unutrašnjem saobraćaju željeznicom ili autobusom ako putuje u drugo mjesto radi vještačenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta.

Pravo iz stava 1 ovog člana ima i pratilac vojnog invalida, odnosno civilnog invalida rata, ako je korisnik dodatka za njegu i pomoć od strane drugog lica.“

Član 22

Poslije člana 61 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 61a

Način i postupak korišćenja prava na besplatnu i povlašćenu vožnju u smislu čl. 57a, 58 i 59 ovog zakona propisuje organ državne uprave nadležan za poslove boračke i invalidske zaštite.“

Član 23

Poslije člana 66 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 66a

Podnosilac zahtjeva za ostvarivanje prava pribavlja isprave kojima se dokazuje neka činjenica ili stanje od važnosti za donošenje ili izvršenje rješenja ili za preduzimanje druge upravne radnje.

Utvrđivanje statusa lica sa invaliditetom i procjena stepena oštećenja organizma vrše se u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta.

U postupku jedinstvenog vještačenja invaliditeta u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta, pored nove medicinske i druge relevantne dokumentacije, obavezno se cijeni i kompletna prethodna dokumentacija na osnovu koje je kod lica ranije utvrđen stepen invaliditeta, odnosno priznato pravo po osnovu boračke i invalidske zaštite.“

Član 24

Poslije člana 67 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 67a

Činjenica da je rana, povreda ili ozljeda zadobijena u slučajevima iz čl. 7, 8a, 12a, 14a i 18b ovog zakona utvrđuje se samo pisanim dokaznim sredstvima iz vremena kada je rana, povreda ili ozljeda zadobijena, a izjava stranke i drugih lica, bez obzira na to u kom obliku je data, ne smatra se pisanim dokaznim sredstvom.

Pisanim dokaznim sredstvom, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se i medicinska dokumentacija o liječenju koja potiče iz perioda dok su trajale te okolnosti, a najkasnije godinu dana od dana prestanka tih okolnosti.

Činjenica da je bolest nastupila u slučajevima iz čl. 7, 8a i 18b ovog zakona utvrđuje se samo na osnovu medicinske dokumentacije koja potiče iz perioda dok su trajale te okolnosti, a najkasnije dvije godine od dana prestanka tih okolnosti.

Činjenica da je bolest nastupila pod okolnostima iz člana 13a ovog zakona utvrđuje se samo na osnovu medicinske dokumentacije koja potiče iz vremena službe u Vojsci i perioda od 30 dana po otpuštanju iz Vojske.

Pod otpuštanjem iz Vojske podrazumijeva se otpuštanje u skladu sa Zakonom o Vojsci.“

Član 25

Poslije člana 68a dodaje se novi član koji glasi:

„Član 68b

Činjenica da je lice od koga članovi porodice izvode pravo po odredbama ovog zakona poginulo ili umrlo u slučajevima iz čl. 7 i 8a ovog zakona utvrđuje se samo pisanim dokaznim sredstvima iz vremena kada je to lice poginulo ili umrlo, a izjava stranke i drugih lica, bez obzira u kom je obliku saopštena, ne smatra se pisanim dokaznim sredstvom.“

Član 26

Poslije člana 69 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 69a

Zahtjev za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida i civilnog invalida rata po osnovu oštećenja organizma nastalog usljed bolesti zadobijene u slučajevima iz člana 7 stav 1 tač. 1 i 2, člana 8a stav 1 tač. 2 i 3 i člana 18b ovog zakona podnesen po isteku pet godina od prestanka tih okolnosti neće se uzimati u postupak.“

Član 27

Poslije člana 70 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 70a

Zahtjev za priznavanje svojstva mirnodopskog vojnog invalida po osnovu oštećenja organizma nastalog usljed bolesti zadobijene u slučajevima iz člana 13a ovog zakona, podnesen po isteku pet godina od dana otpuštanja iz Vojske neće se uzimati u postupak.

Zahtjev za priznavanje prava na porodičnu invalidninu po osnovu lica koje je umrlo od bolesti zadobijene u slučajevima iz člana 13a ovog zakona, podnesen po isteku pet godina od dana kad je to lice otpušteno iz Vojske, neće se uzimati u postupak.“

Član 28

Poslije člana 71 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 71a

Jedinica ili ustanova Vojske nadležna za vojno lice koje je u slučajevima iz člana 7 stav 1 tač. 1, 2 i 6 ovog zakona zadobilo ranu, povredu ili ozljedu usljed koje je nastupilo oštećenje organizma, odnosno koje je poginulo ili umrlo, pokrenuće odmah, po službenoj dužnosti, odnosno na zahtjev pravno zainteresovanog lica, postupak radi utvrđivanja uzroka i okolnosti pod kojima je to lice ranjeno, povrijeđeno, ozlijeđeno, odnosno poginulo ili umrlo.

Postupak u smislu stava 1 ovog člana, za lica iz člana 14a ovog zakona pokreće starješina organa državne uprave nadležnog za poslove odbrane, u skladu sa propisima kojima se uređuje služba u Vojsci.

Po završenom postupku, nadležna jedinica ili ustanova Vojske, odnosno nadležni organ izdaće pravno zainteresovanom licu uvjerenje o okolnostima iz stava 1 ovog člana radi ostvarivanja prava po ovom zakonu.“

Član 29

Poslije člana 72 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 72a

Vojni invaliditet, invaliditet civilnog invalida rata, pravo na dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, pravo na ortopedski dodatak, status lica sa invaliditetom i četvrti stepen potrebne podrške, kao uslov za ostvarivanje prava po ovom zakonu, kao i činjenica da je bolest u uzročnoj vezi sa vršenjem vojne službe, odnosno psihosomatskih bolesti za utvrđivanje svojstva civilnog invalida rata u smislu čl. 9a, 13a i 18b ovog zakona utvrđuje se u postupku jedinstvenog vještačenja invaliditeta u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta.“

Član 30

U članu 75 stav 1 poslije riječi „obezbjedenja“ dodaju se zarez i riječi: „pogrebne troškove“.

Član 31

U članu 84 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Danom ispunjenja uslova za ostvarivanje prava vojnog invalida po osnovu bolesti zadobijene u slučajevima iz čl. 12a i 13a ovog zakona smatra se dan otpuštanja iz Vojske.“

Član 32

Poslije člana 85 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 85a

Vojni invalid koji stekne prava po ovom zakonu po osnovu bolesti i uživa ih najmanje pet godina, pa se poslije toga stanje poboljša i procenat oštećenja organizma smanji ispod procenta utvrđenog u slučajevima iz čl. 12a i 13a ovog zakona zadržava svojstvo vojnog invalida i koristi prava prema smanjenom procentu oštećenja organizma, pod uslovom da utvrđeno oštećenje organizma nije manje od 20%, odnosno 50%.“

Član 33

Poslije člana 86 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 86a

Ako vojni invalid ili civilni invalid rata za isto oštećenje organizma ima pravo na novčanu naknadu za oštećenje organizma po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju može, po svom izboru, koristiti to pravo ili pravo na ličnu invalidninu po ovom zakonu.“

Član 34

Poslije člana 91 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 91a

Pravo na porodičnu invalidninu i ostala prava po ovom zakonu trajno prestaju bračnom drugu stupanjem u brak, osim ako su ta prava stečena po osnovu statusa lica sa invaliditetom i četvrtog stepena potrebne podrške utvrđenih u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta prije navršenih 45 godina života (udovica), odnosno 50 godina života (udovac).

Pravo iz stava 1 ovog člana prestaje i bračnom drugu koji ne vrši roditeljsku dužnost prema djeci sa kojom koristi prava utvrđena ovim zakonom. Ako roditelj nastavi da vrši roditeljsku dužnost, može nastaviti da koristi ta prava za vrijeme dok djeca ispunjavaju uslove za korišćenje prava.

Korisniku prava iz st. 1 i 2 ovog člana, koji je to pravo stekao po osnovu statusa lica sa invaliditetom i četvrtog stepena potrebne podrške utvrđenih u skladu sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta, prestaju prava po ovom zakonu danom zaposlenja, odnosno bavljenja samostalnom djelatnošću, osim bračnom drugu koji ispunjava uslove u pogledu godina života za ostvarivanje prava u skladu sa ovim zakonom.“

Član 35

Poslije člana 108 dodaje se pet novih članova koji glase:

„Član 108a

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona uskadiće se sa ovim zakonom do početka primjene ovog zakona.

Član 108b

Postupci za ostvarivanje prava utvrđenih ovim zakonom započeti prije početka primjene ovog zakona okončaće se po propisima po kojima su započeti.

Član 108c

Organi vještačenja iz člana 74 ovog zakona nastavljaju sa radom do okončanja postupaka iz člana 108b ovog zakona.

Član 108d

Korisnici prava koji su ostvarili prava po propisima koji su važili do početka primjene ovog zakona, nastavljaju sa korišćenjem tih prava.

Član 108e

Odredba člana 75 stav 1 ovog zakona primjenjivaće se od dana stupanja na snagu ovog zakona.“

Član 36

Danom početka primjene ovog zakona prestaju da važe odredbe člana 2 stav 1 tač. 1 i 4, čl. 8 i 9, čl. 11 do 14, člana 17, potpoglavlja 4. Civilni invalid rata, čl. 21, 22, 23, 26, 28 i 29, člana 30 stav 2, člana 32, člana 33 stav 2, čl. 34 i 35, člana 43 stav 3 alineja 2, čl. 46, 51, 57 i 61, čl. 66 do 74, člana 76 stav 3, čl. 79, 80 i 81, člana 84 stav 2, čl. 85, 86 i 91 i člana 97 stav 1 tač. 3 i 5 Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti („Službeni list RCG“, broj 69/03 i „Službeni list CG“, br. 21/08, 1/15, 52/16 i 24/25).

Član 37

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od od dana početka sprovođenja postupaka jedinstvenog vještačenja invaliditeta u skladu za zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta.

OBRAZLOŽENJE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je određeno da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Donošenje Zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti predlaže se u cilju usklađivanja sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, čija je svrha da omogući, odnosno obezbijedi primjenu jedinstvenog modela vještačenja invaliditeta koji je usklađen sa Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom. Kako u sistemu socijalnog staranja, funkcioniše preko 35 komisija, između ostalog i ljekarske komisije koje daju nalaz i mišljenje organu koji u prvom i drugom stepenu rješavaju o pravima po Zakonu o boračkoj i invalidskoj zaštiti, to je neophodno pomenuti zakon uskladiti sa jedinstvenim sistemom vještačenja invaliditeta, odnosno zakonom koji treba da obezbijedi primjenu jedinstvenog modela vještačenja invaliditeta.

III USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbijediti usaglašenost ovog Zakona, već se ova oblast uređuje nacionalnim zakonodavstvom

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Odredbama čl. 1 Predloga zakona, predlažu se dopune člana 2 zakona koje se odnose na usklađivanje sa jedinstvenom terminologijom iz Zakona o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 2 predlažu se dopune člana 8 u cilju usaglašavanja sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 3 predlaže se dopuna člana 9 postojećeg zakona u smislu usklađivanja terminologije sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta.

Odredbom člana 4 predlaže se dopuna člana 11 važećeg zakona u cilju usklađivanja sa jedinstvenom terminologijom iz Zakona o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 5 predlaže se dopuna člana 12 zakona na način da se vrši terminološko usklađivanje sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta.

Odredbom člana 6 predložena dopuna odnosi se na usklađivanje sa jedinstvenom terminologijom iz Zakona o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 7 predlaže se dopuna člana 14 shodno primjeni nove terminologije i usklađivanja sa zakonom o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 8 predloga zakona, propisuje se dopuna člana 17 odnosno usklađivanje sa terminologijom zakona o jedinstvenom vještačenju invaliditeta.

Odredbom člana 9 predloga zakona propisuje se dopuna člana 18a zakona na način da se isti usklađuje sa zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta.

Odredbom člana 10 predloga zakona, propisuje se dopuna člana 21, odnosno usklađivanje sa zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta.

Odredbom člana 11 predlaže se dopuna člana 22 u cilju usaglašavanja terminologije sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 12 predlaže se dopuna člana 23 radi terminološkog usaglašavanja sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 13 predlaže se dopuna člana 28 u cilju usaglašavanja sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 14 predloga zakona, propisuje se dopuna člana 29, iz razloga usaglašavanja termina sa nazivima shodno Zakonu o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 15 propisuje se dopuna člana 32 iz razloga usklađivanja termina invaliditeta sa terminima novog sistema vještačenja.

Odredbom člana 16 predlaže se dopuna člana 34 jer se usaglašava termin „nesposobnost za rad i privređivanje“ sa novim terminom usaglašenim sa jedinstvenim sistemom vještačenja.

Odredbom člana 17 predloga zakona propisuje se dopuna člana 35 zbog izmjene prethodno usklađenih članova zakona..

Odredbom člana 18 predloga zakona, predlaže se dopuna člana 43 stav 3 alineja 2 u smislu da se usaglašava termin nesposobnost za rad i privređivanje sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 19 predloga zakona predlaže se dopuna člana 46 iz razloga usaglašavanja termin anesposobnost za rad i privređivanje sa terminom koji propisuje zakon o jedinstvenom vještačenju invaliditeta.

Odredbom člana 20 predlaže se dopuna člana 51 u kojem se pominje nesposobnost za rad i privređivanje, pa se isti termin usaglašava sa terminom iz zakona o jedinstvenom vještačenju invaliditeta.

Odredbom člana 21 predloga zakona propisuje se dopuna člana 57 na način da se odredba usaglašava sa zakonom o jedinstvenom vještačenju, čije uspostavljanje ima za posljedicu prestanak rada dosadašnjih ljekarskih komisija.

Odredbom člana 22 predloga zakona propisuje se dopuna člana 61 zbog izmjene prethodno usklađenih članova zakona..

Odredbom člana 23 predloga zakona predlaže se dopuna člana 66 dodavanjem novog stava koji propisuje da se status lica sa invaliditetom, kao i procjena stepena oštećenja organizma utvrđuje su skladu sa zakonom o jedinstvenom vještačenju.

Odredbom člana 24 predloga zakona propisuje se dopuna člana 67 zbog izmjene prethodno usklađenih članova zakona..

Odredbom člana 25 predloga zakona propisuje se dopuna člana 68a dodaje zbog izmjene prethodno usklađenih članova zakona..

Odredbom člana 26 predloga zakona propisuje se dopuna člana 69 zbog izmjene prethodno usklađenih članova zakona..

Odredbom člana 27 predloga zakona propisuje se dopuna člana 70 zbog izmjene prethodno usklađenih članova zakona.

Odredbom člana 28 predloga zakona propisuje se dopuna člana 71 zbog izmjene prethodno usklađenih članova zakona.

Odredbom člana 29 predloga zakona predlaže se dopuna člana 72 zbog usaglašavanja termina sa terminologijom zakona o jedinstvenom vještačenju invaliditeta kao i izmjene prethodno usklađenih članova zakona.

Odredbom člana 30 predloga zakona predlaže se dopuna člana 75 stav 1 iz razloga jer rješenja donijeta u prvom stepenu a odnose se na utvrđivanje prava na pogrebne troškove podliježu reviziji.

Odredbom člana 31 predloga zakona propisuje se dopuna člana 84 na zbog izmjene prethodno usklađenih članova.

Odredbom člana 32 predloga zakona propisuje se dopuna člana 85 iz razloga usaglašavanja termina sa sistemom jedinstvenog vještačenja invaliditeta.

Odredbom člana 33 predloga zakona propisuje se dopuna člana 86 iz razloga usaglašavanja termina sa sistemom jedinstvenog vještačenja invaliditeta.

Odredbom člana 34 predloga zakona predlaže se dopuna člana 91 u kojem se pominje nesposobnost za rad i privređivanje, pa se isti termin usaglašava sa terminom iz zakona o jedinstvenom vještačenju invaliditeta.

Odredbom člana 35 predloga zakona predlaže se dopuna pet novih članova poslije člana 108, u smislu da se u prelaznim odredbama regulišu pitanja u vezi sa postupcima pokrenutim po važećem zakonu i ostvariavnju prava korisnika do primjene novog zakona.

V FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA JE POTREBNO OBEZBIJEDITI ZA SPROVOĐENJE ZAKONA SA PROCJENOM EFEKTA PRIMJENE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva u budžetu Crne Gore

PREGLED ODREDBI ZAKONA O BORAČKOJ I INVALIDSKOJ OSIGURANJU KOJE SE MIJENJAJU

Član 2

Borcima, porodicama palih boraca, vojnim invalidima, civilnim invalidima rata i članovima njihovih porodica obezbjeđuju se prava za slučaj:

- 1) invalidnosti ili tjelesnog oštećenja pri vršenju vojnih dužnosti i drugih dužnosti za ciljeve odbrane i bezbjednosti zemlje;
- 2) pogibije lica pri vršenju vojnih dužnosti i drugih dužnosti u ratu za ciljeve odbrane i bezbjednosti zemlje;
- 3) pogibije lica pri vršenju vojnih dužnosti i drugih dužnosti u miru za očuvanje suverenosti, teritorije, nezavisnosti i ustavnog poretka Crne Gore;
- 4) invalidnosti ili tjelesnog oštećenja kod civilnog stanovništva u ratu i poslije ratnom periodu od zaostalog ratnog materijala;
- 5) smrti korisnika prava.

Član 8

Ratni vojni invalid je državljanin Crne Gore koji je zadobio ranu, povredu, ozljedu ili bolest, pa je zbog toga nastupio invaliditet od najmanje 20% oštećenja organizma, i to:

- 1) vršeći vojne dužnosti ili druge dužnosti za vojne ciljeve u ratu ili oružanoj akciji za očuvanje državne bezbjednosti u miru, u slučajevima iz člana 7 ovog zakona;
- 2) vršeći vojne dužnosti u stranoj zemlji koja je u oružanom sukobu, ako ga je na vršenje te dužnosti uputio nadležni vojni organ u okviru međunarodnih obaveza Crne Gore;

3) za vrijeme zarobljenštva u ratu u koje je dospio kao lice iz člana 7 ovog zakona, odnosno kao lice iz stava 1 tačka 2 ovog člana.

Član 9

Ratni vojni invalid je državljanin Crne Gore kod kojeg je postojala bolest koja se pogoršala u slučajevima iz čl. 7 i 8 ovog zakona, usljed čega je nastupio invaliditet od najmanje 20%.

Član 11

Ratni vojni invalid koji naknadno ispuni uslove za sticanje svojstva mirnodopskog vojnog invalida zadržava svojstvo ratnog vojnog invalida, a invaliditet mu se utvrđuje prema ukupnoj invalidnosti po oba osnova.

Član 12

Mirnodopski vojni invalid je državljanin Crne Gore koji je u miru kao kadet, lice u rezervnom sastavu ili dobrovoljac, vršeći službu u Vojsci Crne Gore (u daljem tekstu: Vojska), bez svoje krivice, zadobio ranu, povredu ili ozljedu zbog koje je nastupio invaliditet od najmanje 20%.

Nehat se ne smatra krivicom u smislu stava 1 ovog člana.

Član 13

Mirnodopski vojni invalid je državljanin Crne Gore koji je:

1) u miru kao kadet, lice u rezervnom sastavu ili dobrovoljac, vršeći službu u Vojsci, zadobio bolest koja je u uzročnoj vezi sa vršenjem te službe, zbog čega je nastupio invaliditet od najmanje 60%;

2) zadobio bolest koja je u uzročnoj vezi sa vršenjem vojne službe van Crne Gore u okviru međunarodnih obaveza koje je preuzela Crna Gora, zbog čega je nastupio invaliditet od najmanje 50%;

3) zadobio pogoršanje bolesti koja je postojala prije stupanja u Vojsku, odnosno vojnu službu van Crne Gore u okviru međunarodnih obaveza koje je preuzela Crna Gora, zbog čega je nastupio invaliditet od najmanje 60%.

Član 14

Mirnodopski vojni invalid je i državljanin Crne Gore kod kojeg je nastupio invaliditet od najmanje 20% od zadobijene rane, povrede ili ozljede bez svoje krivice:

1) za vrijeme vojnostručne obuke u organizacijama koje odredi nadležni vojni organ, ako je obuku planirao, organizovao i kontrolisao organ Vojske i ako se obuka izvodi po pozivu nadležnog organa, kao i za vrijeme gađanja vatrenim oružjem i drugih oblika obuke koji po svojoj prirodi mogu izazvati povećanu opasnost za oštećenje organizma, a koji su predviđeni programom obavezne obuke za odbranu i bezbjednost;

2) kao žrtva napada u vezi sa obavljanjem službene dužnosti u zemlji ili inostranstvu u svojstvu zaposlenog u diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore ili kao lice upućeno u to predstavništvo radi obavljanja poslova iz nadležnosti Crne Gore.

Oblici vojne obuke koji izazivaju povećanu opasnost za oštećenje organizma iz stava 1 tačka 1 ovog člana utvrdiće se posebnim aktom organa državne uprave nadležnog za poslove boračke i invalidske zaštite.

Član 17

Porodica palog borca, u smislu ovog zakona, je porodica lica koje je poginulo, umrlo ili nestalo u slučajevima iz čl. 7 i 8 ovog zakona ili je umrlo od posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene u tim slučajevima u roku od godinu dana od dana nastanka invaliditeta.

Članovi porodice palog borca, u smislu ovog zakona, su:

1) bračni drug, djeca rođena u braku ili van braka i usvojena djeca, kao i pastorčad (u daljem tekstu: uža porodica);

2) roditelji kao i očuh, maćeha i usvojioci.

Članom porodice palog boraca smatraju se i brat i sestra, ako su nesposobni za rad i privređivanje, a nesposobnost je nastupila prije navršene 15. godine života.

Član 18a

Civilna žrtva rata, u smislu ovog zakona, je državljanin Republike Crne Gore odnosno državljanin bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije ili Savezne Republike Jugoslavije koji je, kao civilno lice, poginuo ili nestao tokom oružanih sukoba na prostoru bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, poslije 17. avgusta 1990. godine.

Član 21

Vojni invalidi i civilni invalidi rata razvrstavaju se, radi ostvarivanja prava po ovom zakonu, u grupe invaliditeta prema stepenu tjelesnog oštećenja organizma izraženom u procentu.

Procenat invaliditeta određuje se, trajno ili privremeno, srazmjerno oštećenju organizma koje je nastalo kao posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.

Privremeni procenat invaliditeta utvrđuje se ako postoje izgledi da će se oštećenje organizma u znatnoj mjeri poboljšati primjenom bilo kojeg medicinskog sredstva (operativne intervencije, fizikalne terapije i rehabilitacije, medikamentozno liječenje i dr.).

Za određivanje procenta invaliditeta uzimaju se u obzir i oštećenja organizma nastala usljed upotrebe standardnih lijekova, operacija i drugih terapijskih poduhvata radi liječenja rana, povreda, ozljeda i bolesti zadobijenih u slučajevima utvrđenim ovim zakonom i nošenja ortopedskih pomagala, gubitka ili teškog oštećenja parnog organa, ako je drugi parni organ izgubljen ili teško oštećen usljed rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene u slučajevima utvrđenim ovim zakonom, kao i u slučajevima kada je kod maloljetnika i ratnih zarobljenika nastupilo oštećenje organizma usljed psihosomatskih oštećenja i poremećaja.

Član 22

Prema procentu invaliditeta vojni invalidi razvrstavaju se u deset grupa, i to:

- I grupa - 100% invaliditeta sa njegovom i pomoći od strane drugog lica;
- II grupa - sa 100% invaliditeta;
- III grupa - sa 90% invaliditeta;
- IV grupa - sa 80% invaliditeta;
- V grupa - sa 70% invaliditeta;
- VI grupa - sa 60% invaliditeta;
- VII grupa - sa 50% invaliditeta;
- VIII grupa - sa 40 % invaliditeta;
- IX grupa - sa 30% invaliditeta;
- X grupa - sa 20% invaliditeta.

Član 23

Prema procentu invaliditeta civilni invalidi rata razvrstavaju se u sedam grupa, i to:

- I grupa - 100% invaliditeta sa njegom i pomoći od strane drugog lica;
- II grupa - sa 100% invaliditeta;
- III grupa - sa 90% invaliditeta;
- IV grupa - sa 80% invaliditeta;
- V grupa - sa 70% invaliditeta;
- VI grupa - sa 60% invaliditeta;
- VII grupa - sa 50% invaliditeta.

Član 28

Pravo na ličnu invalidninu ima vojni invalid i civilni invalid rata.

Lična invalidnina određuje se prema grupi invaliditeta.

Mjesečni iznos lične invalidnine određuje se u procentu od osnova utvrđenog članom 27 stav 2 ovog zakona i iznosi za:

- I grupu - 100%;
- II grupu - 76%;
- III grupu - 58%;
- IV grupu - 44%;
- V grupu - 32%;
- VI grupu - 21%;
- VII grupu - 16%;
- VIII grupu - 11%;
- IX grupu - 10%;
- X grupu - 9%.

Član 29

Pravo na dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, u smislu ovog zakona, ima vojni invalid I grupe sa 100% invaliditeta i civilni invalid rata I grupe sa 100% invaliditeta.

Pravo na dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, u smislu ovog zakona, ima i vojni invalid II, III i IV grupe invaliditeta, kao i civilni invalid rata II, III i IV grupe invaliditeta sa ukupnim oštećenjem organizma koje je sa invaliditetom jednako oštećenju organizma vojnog invalida I grupe, odnosno civilnog invalida rata I grupe.

Član 32

Pravo na ortopedski dodatak, u smislu ovog zakona, ima vojni invalid I do VI grupe i civilni invalid rata I do VI grupe invaliditeta kome je invaliditet utvrđen zbog oštećenja organizma koje je neposredna posljedica zadobijene rane, povrede, ozljede ili bolesti koja je prouzrokovala amputaciju ekstremiteta ili teško oštećenje funkcija ekstremiteta, kao i zbog potpunog gubitka vida na oba oka.

Član 34

Pravo na porodičnu invalidninu imaju članovi uže porodice vojnog invalida od I do VII grupe, poslije njegove smrti, članovi uže porodice palog borca, članovi uže porodice civilne žrtve rata i članovi uže porodice lica koje je poginulo ili umrlo od posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene u slučajevima iz čl. 12 i 13 ovog zakona.

Pravo na porodičnu invalidninu ima i bračni drug umrlog civilnog invalida rata koji je do njegove smrti bio korisnik dodatka za njegu i pomoć od strane drugog lica.

Pravo na porodičnu invalidninu ostvaruje se pod sljedećim uslovima:

- 1) udovica - kad navrši 45 godina života ili udovac kad navrši 50 godina života ili prije navršenih 45, odnosno 50 godina života ako su nesposobni za rad i privređivanje;

2) djeca, usvojenici i pastorčad - do navršene 15. godine života, odnosno do završetka školovanja, a najkasnije do navršene 26. godine života, a djeca palog borca do 27. godine života, a ako su nesposobni za rad i privređivanje za vrijeme dok ta nesposobnost traje, pod uslovom da je nesposobnost nastupila prije navršene 15. godine, odnosno 26. godine života, a kod djece palog borca do 27. godine života;

3) ako užu porodicu sačinjavaju bračni drug sa jednim djetetom ili sa više djece, bračni drug ima pravo na porodičnu invalidninu kao sauživalac sa njima bez obzira na uslove iz stava 1 tačka 1 ovog člana i to dok i jedno od te djece ima pravo na porodičnu invalidninu.

Lica iz stava 3 tačka 2 ovog člana koja su školovanje prekinula zbog služenja vojnog roka ili bolesti mogu koristiti pravo na porodičnu invalidninu i za vrijeme služenja vojnog roka, odnosno za vrijeme trajanja bolesti i to do navršene 26. godine života, a djeca palih boraca do navršene 27. godine života.

Izuzetno od odredbi st. 1 i 2 ovog člana, bračni drug vojnog invalida i bračni drug civilnog invalida rata koji je u vrijeme smrti bio korisnik dodatka za njegu i pomoć od strane drugog lica ima pravo na porodičnu invalidninu nezavisno od uslova predviđenih u stavu 3 tačka 1 ovog člana, ako je sa vojnim invalidom, odnosno civilnim invalidom rata živio u zajedničkom domaćinstvu.

Član 35

Članovi porodice palog borca iz člana 17 stav 2 tačka 2 ovog zakona, članovi porodice civilne žrtve rata i članovi porodice vojnog invalida iz člana 19 stav 2 tačka 2 ovog zakona od I do VII grupe, imaju pravo na porodičnu invalidninu iako su članovi uže porodice ostvarili ovo pravo. Brat i sestra palog borca i civilne žrtve rata pravo na porodičnu invalidninu ostvaruju pod uslovima iz člana 34 stav 3 tačka 2 ovog zakona.

Član 43

Borac, vojni invalid, civilni invalid rata i članovi njihovih porodica, kao i članovi porodice palog borca i članovi porodice civilne žrtve rata smatraju se materijalno neobezbjedenim licima ako nemaju prihode po osnovu:

- 1) radnog odnosa;
- 2) penzije;
- 3) samostalne djelatnosti;
- 4) staračke naknade;
- 5) materijalnog obezbjeđenja boraca;
- 6) materijalnog obezbjeđenja porodice.

Ako pravo na novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja koristi više lica kao sauživaoci, uslovi iz stava 1 ovog člana odnose se na svakog sauživaoca.

Pravo na novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja, bez obzira na uslove iz stava 1 ovog člana, imaju:

- djeca palog borca i civilne žrtve rata do navršene 15. godine života, odnosno do završetka školovanja, a najkasnije do navršene 27. godine života;
- članovi porodice palog borca i civilne žrtve rata ako su nesposobni za rad i privređivanje, za vrijeme dok ta nesposobnost traje, pod uslovom da je nesposobnost nastupila prije navršene 15. godine života.

Član 46

Pravo na novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja imaju borci, vojni invalidi i civilni invalidi rata od I do V grupe, bez obzira na godine života, kao i ostali vojni invalidi i civilni invalidi rata, ako su stariji od 60 godina života (žene), odnosno 65 godina života (muškarci) ili su nesposobni za rad i privređivanje.

Pravo na novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja u smislu ovog zakona, imaju i članovi porodice umrlih ili poginulih boraca, vojnih invalida, civilnih invalida rata, članovi porodice palog borca i članovi porodice civilne žrtve rata, ako su nesposobni za rad i privređivanje i ako su materijalno neobezbijedjeni.

Član 51

Samohranim, u smislu ovog zakona, smatra se lice, odnosno korisnik prava koji nema djece, odnosno ako ima djecu koja su nesposobna za rad i privređivanje, a nesposobnost odgovara I kategoriji invaliditeta u skladu sa propisima o invalidskom osiguranju, kao i dijete bez oba roditelja.

Član 57

Vojni invalid, civilni invalid rata i korisnik porodične invalidnine ima pravo u skladu sa ovim zakonom, na besplatnu vožnju u unutrašnjem saobraćaju željeznicom ili autobusom, kada ga nadležni organ uputi ili pozove u drugo mjesto radi pregleda kod ljekarske komisije.

Pravo iz stava 1 ovog člana ima i pratilac vojnog invalida, odnosno civilnog invalida rata, ako je korisnik dodatka za njegu i pomoć od strane drugog lica.

Član 61

Način i postupak korišćenja prava na besplatnu i povlašćenu vožnju u smislu čl. 57, 58 i 59 ovog zakona propisace organ državne uprave nadležan za poslove boračke i invalidske zaštite.

Član 66

Podnosilac zahtjeva za ostvarivanje prava pribavlja isprave kojim se dokazuje neka činjenica ili stanje od važnosti za donošenje ili izvršenje rješenja ili za preduzimanje druge upravne radnje.

Član 67

Činjenica da je rana, povreda ili ozljeda zadobijena u slučajevima iz čl. 7, 8, 12, 14 i 18 ovog zakona utvrđuje se samo pisanim dokaznim sredstvima iz vremena kada je rana, povreda ili ozljeda zadobijena, a izjava stranke i drugih lica, bez obzira na to u kom obliku je data, ne smatra se pisanim dokaznim sredstvom.

Pisanim dokaznim sredstvom, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se i medicinska dokumentacija o liječenju koja potiče iz perioda dok su trajale te okolnosti, a najkasnije godinu dana od dana prestanka tih okolnosti.

Činjenica da je bolest nastupila u slučajevima iz čl. 7, 8 i 18 ovog zakona utvrđuje se samo na osnovu medicinske dokumentacije koja potiče iz perioda dok su trajale te okolnosti, a najkasnije dvije godine od dana prestanka tih okolnosti.

Činjenica da je bolest nastupila pod okolnostima iz člana 13 ovog zakona utvrđuje se samo na osnovu medicinske dokumetacije koja potiče iz vremena službe u Vojsci i perioda od 30 dana po otpuštanju iz Vojske.

Pod otpuštanjem iz Vojske podrazumijeva se otpuštanje u skladu sa Zakonom o Vojsci.

Član 68a

Činjenica da je lice od koga članovi porodice izvode pravo po odredbama ovog zakona poginulo ili nestalo u slučajevima iz člana 18a ovog zakona utvrđuje se samo pisanim dokaznim sredstvima iz vremena kad je to lice poginulo ili nestalo.

Član 69

Zahtjev za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida i civilnog invalida rata po osnovu oštećenja organizma nastalog usljed bolesti zadobijene u slučajevima iz člana 7 stav 1 tač. 1 i 2, člana 8 stav 1 tač. 2 i 3 i člana 18 ovog zakona podnesen po isteku pet godina od prestanka tih okolnosti neće se uzimati u postupak.

Član 70

Zahtjev za priznavanje svojstva mirnodopskog vojnog invalida po osnovu oštećenja organizma nastalog usljed bolesti zadobijene u slučajevima iz člana 13 ovog zakona podnesen po isteku pet godina od dana otpuštanja iz Vojske neće se uzimati u postupak.

Zahtjev za priznavanje prava na porodičnu invalidninu po osnovu lica koje je umrlo od bolesti zadobijene u slučajevima iz člana 13 ovog zakona, podnesen po isteku pet godina od dana kad je to lice otpušteno iz Vojske, neće se uzimati u postupak.

Član 71

Jedinica ili ustanova Vojske nadležna za vojno lice koje je u slučajevima iz člana 7 stav 1 tač. 1, 2 i 6 ovog zakona zadobilo ranu, povredu ili ozljedu usljed kojih je nastupilo oštećenje organizma, odnosno koje je poginulo ili umrlo, pokrenuće odmah, po službenoj dužnosti, odnosno na zahtjev pravno zainteresovanog lica, postupak radi utvrđivanja uzroka i okolnosti pod kojima je to lice ranjeno, povrijeđeno, ozlijeđeno, odnosno poginulo ili umrlo.

Postupak u smislu člana 71 stav 1 ovog zakona, za lica iz člana 14 ovog zakona pokreće starješina organa državne uprave nadležnog za poslove odbrane, u skladu sa propisima kojima se uređuje služba u Vojsi.

Po završenom postupku, nadležna vojna jedinica ili ustanova, odnosno nadležni organ izdaće pravno zainteresovanom licu uvjerenje o okolnostima iz stava 1 ovog člana radi ostvarivanja prava po ovom zakonu.

Član 72

Vojni invaliditet, invaliditet civilnog invalida rata, pravo na dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, pravo na ortopedski dodatak, nesposobnost za rad i privređivanje kao uslov za ostvarivanje prava po ovom zakonu, kao i činjenica da je bolest u uzročnoj vezi sa vršenjem vojne službe, odnosno psihosomatskih bolesti za utvrđivanje svojstva civilnog invalida rata u smislu čl. 9, 13 i 18 ovog zakona utvrđuje se na osnovu nalaza i mišljenja ljekarske komisije.

Član 75

Rješenje donijeto u prvom stepenu kojim se utvrđuje pravo na ličnu invalidninu, porodičnu invalidninu, uvećanu porodičnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, ortopedski dodatak, novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja i porodični dodatak podliježe reviziji.

Reviziju, po službenoj dužnosti, vrši organ državne uprave nadležan za poslove boračke i invalidske zaštite. Ako je protiv rješenja donijetog u prvom stepenu izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

Ako protiv rješenja iz stava 1 ovog člana nije izjavljena žalba, organ koji je donio rješenje dostaviće ga, zajedno sa spisima predmeta, organu nadležnom za vršenje revizije u roku od osam dana od dana isteka roka za žalbu.

Revizija i žalba odlažu izvršenje rješanja.

Član 84

Pravo na ličnu invalidninu, porodičnu invalidninu, uvećanu porodičnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, ortopedski dodatak, novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja i porodični dodatak pripada od prvog dana narednog mjeseca po ispunjenju uslova propisanih ovim zakonom, ako je zahtjev podnešen u roku od tri mjeseca od dana ispunjenja uslova, odnosno od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva, ako je zahtjev podnešen po isteku tog roka.

Danom ispunjenja uslova za ostvarivanje prava vojnog invalida po osnovu bolesti zadobijene u slučajevima iz čl. 12 i 13 ovog zakona smatra se dan otpuštanja iz Vojske.

Član 85

Vojni invalid koji stekne prava po ovom zakonu po osnovu bolesti i uživa ih najmanje pet godina, pa se poslije toga stanje poboljša i procenat invaliditeta smanji ispod procenta utvrđenog u slučajevima iz čl. 12 i 13 ovog zakona zadržava svojstvo vojnog invalida i koristi prava prema smanjenom procentu invaliditeta, pod uslovom da utvrđeno oštećenje organizma nije manje od 20%, odnosno 50%.

Član 86

Ako vojni invalid ili civilni invalid rata za isto oštećenje organizma ima pravo na novčanu naknadu za tjelesno oštećenje po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju može, po svojem izboru, koristiti to pravo ili pravo na ličnu invalidninu po ovom zakonu.

Član 91

Pravo na porodičnu invalidninu i ostala prava po ovom zakonu trajno prestaju bračnom drugu stupanjem u brak, osim ako su ta prava stečena po osnovu nesposobnosti za rad i privređivanje nastalih prije navršenih 45 godina života (udovica), odnosno 50 godina života (udovac).

Pravo iz stava 1 ovog člana prestaje i bračnom drugu koji ne vrši roditeljsku dužnost prema djeci sa kojom koristi prava utvrđena ovim zakonom. Ako roditelj nastavi da vrši roditeljsku dužnost, može nastaviti da koristi ta prava za vrijeme dok djeca ispunjavaju uslove za korišćenje prava.

Korisniku prava iz st. 1 i 2 ovog člana, koji je to pravo stekao po osnovu nesposobnosti za rad i privređivanje, prestaju prava po ovom zakonu danom zaposlenja, odnosno bavljenja samostalnom djelatnošću, osim bračnom drugu koji ispunjava uslove u pogledu godina života za ostvarivanje prava u skladu sa ovim zakonom.

Član 108

Do donošenja propisa iz člana 107 ovog zakona primjenjivaće se važeći podzakonski propisi.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije

NAZIV PROPISA

Predlog Zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Donošenje Zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti predlaže se u cilju usklađivanja sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, čija je svrha da omogućiti, odnosno obezbijedi primjenu jedinstvenog modela vještačenja invaliditeta koji je usklađen sa Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom.

- Uzroci problema su:

Postojeći modeli tretiranja invaliditeta grubo narušavaju ključna prava lica sa invaliditetom.

Posljedice problema su:

Kako u sistemu socijalnog staranja, funkcioniše preko 35 komisija, između ostalog i ljekarske komisije koje daju nalaz i mišljenje organu koji u prvom i drugom stepenu rješavaju o pravima po Zakonu o boračkoj i invalidskoj zaštiti, to je neophodno pomenuti zakon uskladiti sa jedinstvenim sistemom vještačenja invaliditeta, odnosno zakonom koji treba da obezbijedi primjenu jedinstvenog modela vještačenja invaliditeta.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navedi usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**

Usklađivanje sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta ima za cilja obezbjeđivanje primjene modela vještačenja invaliditeta bez diskriminacije I na ravnopravnoj osnovi.

- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo**

Ne postoje strateška dokumenta sa kojima je potrebno uskladiti ovaj predlog zakona.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Projekat Reforma sistema vještačenja invaliditeta je kompleksna, strukturna reforma koju Vlada Crne Gore sprovodi u saradnji sa UNDP. Opšti cilj je cjelokupna reforma nacionalnog sistema vještačenja invaliditeta radi uspostavljanja pravednijeg, ravnopravnijeg i lakšeg pristupa pravima na sve vrste materijalnih davanja i usluga za osobe s invaliditetom, u skladu s nacionalnim pozitivnim zakonodavstvom i ratifikovanom UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom. Cilj je i uspostavljanje jedinstvenih nacionalnih kriterijuma i metodologije za vještačenje invaliditeta zasnovanih na modelu ljudskih prava umjesto trenutno dominantnog medicinskog modela kao i Zavoda za jedinstveno vještačenje invaliditeta. Prema novom sistemu procjene invaliditeta, procijenjeni pojedinci dobiće rješenje o svom statusu i utvrđenom nivou potreba za podrškom. Metodologija uključuje različite nivoe podrške, u rasponu od niskih do visokih potreba za podrškom. Na osnovu ove procjene, sektori će odrediti podobnost za set beneficija i dostupnih usluga.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**

Donošenje Zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti imaće uticaj na lica sa invaliditetom, koja su prepoznata kao lica koja imaju dugoročna fizička, mentalna, intelektualna ili senzorna oštećenja koja u sadejstvu sa različitim barijerama mogu otežati njihovo puno i efektivno učešće u društvu na osnovu jednakosti sa drugima.

- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**

Primjena Zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti neće izazvati troškove građanima i privredi.

- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti?**

Predlogom Zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti postižu se pozitivna zakonska rješenja po postojeće i buduće korisnike prava.

- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**

Zakon o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti ne podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišne konkurencije.

- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Zakon o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti ne izaziva administrativna opterećenja i biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

- **Da li je potrebno obezbjeđivanje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i to :**

Za implementaciju Zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti nije neophodno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti**

Predlogom zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti nij epotrebno obezbijediti finansijska sredstva.

- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti**

Sprovođenjem Zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze;

- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**

Kako nijesu potrebna finansijska sredstva za implementaciju predloga Zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti to ista nijesu planirana Budžetom Crne Gore za 2025. godinu.

- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**

Nakon usvajanja Predloga zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti nije predviđeno donošenje podzakonskih propisa, iz kojih bi proistekle finansijske obaveze.

- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**

Sprovođenjem Predloga zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti ne ostvaruje se prihod za budžet Crne Gore.

- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda**

Nema finansijskih izdataka koji će uslijediti kao posljedica primjene propisa.

- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**

Nije bilo obračuna finansijskih sredstava.

- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**

Ne, nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na Predlog Zakona o izmjenama i dopuni zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti.

- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Ne, obzirom da nijesu postojale sugestije, odnosno primjedbe Ministarstva finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertaska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertaska podrška i ako da, kako.**

U izradi Predloga zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti nije korišćena eksterna ekspertaska podrška, već su učestvovali predstavnici Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije.

- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije)**

U postupku izrade na izmjenama i dopuni pomenutog zakona, nije bilo javne rasprave.

- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

Kako nije sproveden postupak javne rasprave to nije bilo konsultacija i sugestija zainteresovanih strana.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**

Ne postoje potencijalne prepreke za implementaciju Zakona o dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti

- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**

Mjere koje će biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi odnose se na efikasan nadzor nad sprovođenjem propisa, odnosno novih zakonskih rješenja.

- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**

Glavni indikatori koji će ujedno biti i pokazatelji ispunjenja ciljeva su sistemsko praćenje podataka koji se odnose na nove korisnike i njihova prava. Dakle, u pitanju su realni indikatori, odnosno pokazatelji uspješne primjene propisa.

- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Za sprovođenje monitoringa i evaluaciju primjene propisa biće zaduženo Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, kao nadležni organ za primjenu propisa.

Datum i mjesto

Podgorica, 11.7.2025.godine

